

Unifin tarkentavat viestit FP10 valmisteluun

Unifi julkaisi syksyllä 2024 pääviestinsä 10. puiteohjelman valmisteluun. Sitten mm. Draghin, Lettan ja Heitorin raportit ovat esittäneet erilaisia toimia ja tavoitteita, ja Unifi on laatinut tarkentavia viestejä vastaamaan näihin ajankohtaisiin ehdotuksiin. Viestejä päivitetään edelleen tarvittaessa.

Unifin pääviestit

1. TKI-investointien kasvattaminen on EU:n ja Suomen etu
2. T&I-toiminnan korkea laatu ja kilpailullisuus tulee olla läpileikkaavana periaatteena
3. Tieteellisen johtajuuden ja uutta luovan tutkimuksen edellytyksiä tulee vahvistaa
4. Ohjelmarakenteiden jatkuvuutta ja instrumenttien selkeyttämistä on edistettävä
5. Ohjelman tulee mahdollistaa kansainvälinen yhteistyö
6. Kaksikäyttötutkimukseen tulee soveltaa samoja laatukriteereitä
7. Tutkimus- ja innovaatiotoimintaa tukevien ohjelmien synergioita tulee vahvistaa

Tarkentavia viestejä

1. Yleisiä kommentteja puiteohjelman merkityksestä Euroopalle

- Tämänhetkisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa ei voida luottaa, että ”like-minded” -kumppanit pysyvät sellaisina. Eurooppalaisia tutkimuksen arvoja, kuten tutkimuksen vapautta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tulee puolustaa pitkäjänteisesti ja entistä voimakkaammin puiteohjelman kautta.
- Puiteohjelma ainutlaatuinen alusta monen keskeiselle kv-yhteistyölle. On ratkaiseva kilpailuetu Euroopalle, että puiteohjelma yhdistää osaamisen ja osaajat yli valtioiden rahojen. Tätä tulee vaalia.
- Innovaatiot ja uudet ratkaisut nousevat luovuudesta. Puiteohjelma pitäisi pitää aihepiireiltään laajana, ja sen tulisi perustua jatkossa entistä enemmän uutta tietoa luovalle tutkimusyhteistyölle kaikilla TRL-tasoilla. Laaja tutkimus- ja osaamis pohja on Euroopalle paitsi kilpailuetu, myös resilienssitekijä.

2. European Competitiveness Fund ja Tulevan puiteohjelman status

- **Tuleva puiteohjelma tulee säilyttää itsenäisenä TKI-rahoitusohjelmanä. Puiteohjelman sisällyttäminen laajempaan kilpailukykyrahastoon vaarantaa sen merkitystä laatuun perustuvana korkealaatuisena perustutkimuksen mahdollistajana.** Jos FP10 yhdistetään kilpailukykyrahastoon, sääntöpohja on pahimmillaan kaikille sama, eikä se voi excelenssiperustainen. Tämän takia FP10:n pitäisi olla itsenäinen tai sille pitää ainakin olla oma itsenäisen sääntöpohjansa kilpailukykyrahastossa.
- Eri rahastojen sääntöjen yhtenäistäminen sinänsä kannatettavaa, mutta ohjelmien yhdistäminen ei. Unifi katsoo, että sen sijaan, että EU:n strategista kilpailukykyä tukevia ohjelmia pyrittäisiin yhdistämään yhdeksi laajaksi kokonaisuudeksi, kilpailukykyyn kannalta on olennaista, että näitä ohjelmia muokataan TKI-painotteisemmaksi ja ohjelmien rahoituksen laatukriteerejä vahvistetaan yhtenäisemmäksi.
- Puiteohjelma ainutlaatuinen alusta monenkeskiselle kv-yhteistyölle. On ratkaiseva kilpailuetu Euroopalle, että puiteohjelma yhdistää osaamisen ja osaajat yli valtioiden rahojen. Tätä tulee vaalia. Puiteohjelmaan on laaja osallistuminen ja liitännäissopimuksia myös Euroopan ulkopuolisista maista, mikä on tutkimus- ja innovaatiotoiminnalle elinehto, mutta ei välttämättä tavoiteltavaa muissa kilpailukykyrahastoon ehdotetuissa ohjelmissa.
- **FP10 TKI-agendan asettaminen ei tule olla politiikkavetoista, vaan rahoitus tulee olla avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun perustuvaa.** Tutkijoiden ja innovaattoreiden tulee olla puiteohjelman toteutuksen keskiössä. Luottamus tieteeseen, tutkijoiden osaamiseen ja mahdollisuus uuden luomiselle mahdollistaa rohkeiden ja innovatiivisten ideoiden syntymisen, jota Euroopan kilpailukyky kipeästi tarvitsee. **Unifi korostaa erityisesti ERC:n itsenäisyyttä – ERC:tä ei tule sitoa strategisiin aloitteisiin ja EIC:hen.**
- Matalan TRL:n hankkeista tulisi olla suoraviivainen, selkeä ja riittävän hyvin rahoitettu polku markkinoille saakka. Kilpailukykyrahasto sopii paremmin edistämään korkean TRL:n hankkeita, jossa viedään ideoita, tuotteita ja palveluja markkinoille.
- On tärkeää varmistaa, että tulevan puiteohjelma rahoitus kohdistuu täysmääräisesti T&I-toimiin ja on suojattu siirroilta eri ohjelmaosioihin ja uusiin prioriteetteihin. Rahoitus eri kiky-toimiin/-rahoitusohjelmiin tulee olla korvamerkittyä, jotta taataan ennakoitavuus, pitkäjänteisyys ja vältytään siirroilta. TKI-toimiin kohdistuva EU-rahoitus tulee olla avustusmuotoista.
- **Innovaatiot ja uudet ratkaisut nousevat luovuudesta. Puiteohjelma pitäisi pitää aihepiireiltään laajana, ja sen tulisi perustua jatkossa entistä enemmän uutta tietoa luovalle tutkimusinstrumentille.** Unifi ehdottaa uutta tietoa luovalle tutkimusyhteistyölle omaa instrumenttia ”Research Action” (RA). Toimella saataisiin lisättyä puiteohjelman pitkän aikavälin vaikuttavuutta ja vahvistettua Euroopan kykyä ymmärtää tulevia haasteita ja niihin varautumista. Myös yritykset ovat ilmaisseet tarpeensa sille, että yhteistyöhankkeisiin saataisiin mukaan TRL tasojen 1-4 tutkimusta, jota ne voivat soveltaa ja kaupallistaa.

- Turvallisuusasiat on tärkeää huomioida eurooppalaisessa tutkimuksessa, mutta niiden tulisi sijoittua johonkin puiteohjelman rinnakkaisohjelmaan, eivätkä ne saa syödä FP10:n budjettia.

3. Yhteistyöhankkeet (nykyinen pilari II) ja ehdotetut uudet neuvostot

1. Puiteohjelman yhteistyöhankkeiden (nykyisen II pilarin) merkitys yliopistoille

- **Unifi näkee, että pilari II tulisi ehdottomasti säilyttää seuraavassa puiteohjelmassa. Pilari II on yliopistoille keskeinen rahoitusinstrumentti. Se tukee laajaa TKI-yhteistyötä globaalisti ja sektoreita ylittävästi. Hankkeet ovat tuottaneet kaupallisia innovaatioita ja merkittäviä ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin ja tukeneet YK:n kestävän kehityksen tavoitteita korkealaatuisen tutkimuksen avulla, ja samalla tuottaneet mukana oleville yrityksille mahdollisuuksia kehittää uusia tuotteita ja prosesseja sekä lisätä vientiä.**
- **Pilari II hankkeet ovat yhteiskunnallisesti merkittävä tapa tehdä ainutlaatuista yhteistyötä tutkimuslaitosten, yritysten ja yhteiskunnallisten toimijoiden välillä. Hankkeissa on mukana satoja eurooppalaisia yrityksiä ja merkittävä määrä suomalaisia pk-yrityksiä, jolle hankkeet ovat ainutlaatuinen väylä tämän tason yhteistyöhön. Yliopistot vetävät paikallisesti suomalaisia pk-yrityksiä mukaan, mistä syntyy vaikuttavuutta.**
- Pilari II:n tulisi edistää tutkimusta ja innovaatiota kaikilla aloilla ja siihen tulisi varata resursseja myös teemoille, jotka eivät suoraan liity taloudelliseen kilpailukykyyn, kuten yhteiskunnallisille ratkaisuille.
- Pilari II -aiheiden TRL:n tasoissa tulisi näkyä polku perustutkimuksesta markkinoille saakka. Unifi korostaa huippututkimuksen merkitystä yhteistyössä teollisuuden kanssa, myös matalammilla teknologian valmiustasoilla. Yleinen ajattelutavan muutos on tarpeen, jotta teollisuus tunnistaisi tutkimustulosten potentiaalin ja hyödyn investoimalla jatkotutkimukseen ja -hankkeisiin. Tässä pilari II:lla on merkittävä rooli.
- Hankkeiden tulosten liian tarkka etukäteismäärittely hakuvaiheessa estää luovia uusia ratkaisuja. Vaikka aiheet valitaankin strategisesti ja politiikkavetoisesti, tulisi konsortioille jättää liikkumavaraa hyödyntää niiden parasta osaamista ja ideoita.
- Kumppanuuksien sääntöjä tulee yksinkertaistaa ja yhdenmukaistaa, erityisesti institutionaalisten ja yhteisrahoitettujen kumppanuuksien osalta. EU-tason koordinoitua ja viestintää tulee parantaa, jotta pääsy hankkeisiin helpottuu ja näkyvyys lisääntyy. Yhteissuunnitellut kumppanuudet ovat parantaneet inklusiivisuutta ja toteutusta, mutta kokonaisuus on edelleen monimutkainen. Institutionaalisten kumppanuuksien säännöt ovat monimutkaisia ja epäjohdonmukaisia, ja yhteisrahoitetut kumppanuudet kärsivät maakohtaisista säännöistä ja raskaista prosesseista.
- Pilari II:ta on kritisoitu, mutta tosiasiallisesti Horisontti Eurooppa -ohjelman väliraportti ilmestyy vasta huhtikuussa. Kattavaa arviota ei ole vielä tehty.

2. Heitorin raportin ehdotus luoda pilariin kaksi uutta neuvostoa: Industrial Competitiveness and Technology Council and Societal Challenges Council

- Unifi suhtautuu ehdotukseen varovasti. On tarpeen vahvistaa Euroopan teollisuuden kilpailukykyä ja vastata yhteiskunnallisiin haasteisiin tehokkaammin. SSH alojen aitoa

osallistumista tulee vahvistaa. Ohjelman uusien rakenteiden on kuitenkin edistettävä alojen välistä yhteistyötä eikä estettävä sitä. Teollisuuden kilpailukykyä ja yhteiskunnallisia haasteita ei voida käsitellä tehokkaasti erillään, vaan ne vaativat yhteistyötä eri sektoreiden ja tieteenalojen välillä. Nykyisen Pilari II:n jakaminen kahdeksi erilliseksi neuvostoksi voi luoda tarpeettomia siiloja ja eriyttää teollisuussektorin ja yhteiskunnallisten haasteiden teemat entisestään, mikä heikentää pyrkimyksiä luoda siltoja näiden kahden välille. On myös riski, että teollisuuden kilpailukykyneuvosto saa suuremman vaikutusvallan kuin yhteiskunnallisten haasteiden neuvosto, jos prioriteetteja asetetaan toisiaan vastaan.

- On myös muistettava, että ERC ja EIC ovat luonteeltaan pääosin bottom-up eli neuvostot eivät esitä ennalta määriteltyjä temaattisia prioriteetteja, vaan rahoittavat parasta tutkimusta, teknologiaa ja yrityksiä alasta riippumatta. Jos neuvostoja esitetään kilpailukykyyn ja yhteiskunnallisiin haasteisiin, niihin tulisi sisällyttää myös bottom up -haut, joiden avulla voidaan tunnistaa uusia mahdollisuuksia ja reagoida esiin nouseviin haasteisiin.
- On tärkeää, että sidosryhmien edustus ja ohjaus ovat keskeisessä asemassa uusissa neuvostoissa. On epäselvää, mikä neuvostojen merkitys ja rakenne tulisi olemaan, ja nykyinen ohjelmakomitea-malli mahdollistaa laajan kansallisen vaikuttamisen ja yhteiskunnallisen keskustelun.

3. Pilari II klusterirakenne

- **Nykyinen klusterirakenne itsessään on toimiva. Aiheiden organisointi auttaa hakijoita löytämään sopivia hakuja ja seuraamaan tietyn aihepiirin kehitystä. Nykyinen klusterirakenne on myös toimijoille tuttu ja pohjautuu EU-komission ratkaistavaksi asettamiin suuriin strategisiin haasteisiin. Lisäksi klusterirakenne auttaa osoittamaan asiantuntevia arvioijia ja kansallisia yhteyspisteitä (NCP) tukemaan hakujen valmistelua.**
- Klusterirakenne on kuitenkin epätasapainoinen: jotkut klusterit ovat laajoja (esim. klusteri 4) ja toiset hyvin pieniä (esim. klusteri 3). Osa hauista hyvin spesifejä ja laajoja, toiset ylimalkaisia, myöskään budjetti ei ole aina linjassa hakutekstin vaatimusten kanssa. Teemoja tulisi harkita uudelleen, ja hakujen budjetit tulisi linjata paremmin hakutekstien vaatimusten kanssa.
- Pilarissa olisi tarve lisätä erikokoisten konsortioiden ja hankkeiden tukemista. Tämä voisi tarkoittaa pienempien tutkimushankkeiden erillisiä rahoitushakuja, jotka täydentäisivät suurempia konsortioita ja lisäävät hankkeiden ketteryyttä, dynaamisuutta ja vaikuttavuutta. Tähän tarkoitukseen tarvitaan hakuja, joissa rahoitetaan useampia projekteja.
- Klusterirakenteessa tulisi olla vahvempi yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden (SHH) painotus. SHH:lle tulisi antaa asianmukainen asema ja tasapuolinen rahoitus.

4. TKI-jatkumo ja TRL-tasojen tasapaino

- **Tärkeintä on, että kaikki TRL tasot katetaan tulevassa ohjelmassa ja polku alemmilla TRL-tasoilta aina markkinoille saakka on auki.** Käytännössä RIA-Haut voisivat sisällyttää myös alemman TRL tason hankkeita, jolloin esim. pienemmillä konsortioilla ja mahdollisuus jatkaa suoraviivaisesti aina korkeampiin TRL-tasoihin saakka. Toisaalta hankkeisiin mukaan tuleminen ja/tai poislähtemistä (hop on/off) tulisi helpottaa joustavasti. Rahoituksen ei tulisi olla

kokonaan korvamerkitty ensimmäisen vaiheen läpäisseille hankkeille, vaan budjettia tulisi varata myös uusille avauksille korkeammilla TRL-tasoilla.

- Jatkumo Pilari II:n ja III:n tulisi varmistaa. Esimerkiksi matalamman TRL-tason hankkeille voisi tarjota Pilari III:een sijoittuvaa ERC POC -tyyppistä rahoitusta. EIC:n lähestymistapaa voisi laajentaa myöntämään jatkorahoitusta TRL-tason nostamiseksi.
- Unifi kannustaa Euroopan komissiota korostamaan erinomaisen tutkimuksen merkitystä yhteistyössä teollisuuden kanssa, myös matalammilla teknologian valmiustasoilla, jotta tällaisen yhteistyön arvo tunnustetaan ja se voi menestyä. Tarvitaan ajattelutavan muutos, jotta teollisuus tunnistaisi tutkimustulosten potentiaalin ja hyötyisi lisätutkimusaktiviteetteihin ja -projekteihin investoimisesta.
- Polku läpi TRL-tasojen kaupallistamiseen saakka ei tulisi kuitenkaan poissulkea uusia ideoita/teknologioita tai johtaa pelkästään inkrementaaliseen kehitykseen. Poliittisesti ohjattujen prioriteettien (top-down) lisäksi puiteohjelman tulisi sisältää uudet avaukset mahdollistavia ei-määriteltyjä hakuja (bottom-up) myös 2 pilarissa.
- Tulevan puiteohjelman tulisi edistää tutkimusta ja innovaatiota kaikilla aloilla ja varata resursseja myös teemoille, jotka eivät suoraan liity taloudelliseen kilpailukykyyn.

5. Monitieteisyyden ja -alaisuuden ja humanististen ja yhteiskuntatieteellisten alojen (SSH) parempi integraatio yhteistyöhankkeissa

- Ohjelman tulisi edistää tutkimusta ja innovaatiota kaikilla aloilla ml. SSH-tieteet, kulttuuri- ja luovat alat ja toisaalta varata resursseja myös teemoille, jotka eivät suoraan liity taloudelliseen kilpailukykyyn.
- SSH-alojen näkyvyyttä ja merkitystä on korostettava hauissa, jotta niitä ei voida sivuuttaa konsortioissa. Monitieteinen ja -sektorinen lähestymistapa, jonka agenda on SSH lähtöinen, tai jossa SSH on täysin integroitu, voi tuottaa uusia innovaatioita ja antaa Euroopalle kilpailuetua. Seurantarahoitusta tulisi harkita, jotta hankkeiden tulokset saadaan paitsi kaupalliseen, myös yhteiskunnalliseen käyttöön, esimerkiksi Euroopan koheesiorahoituksen avulla.

4. Euroopan tieteellinen johtajuus - yliopistojen näkemykset ehdotuksista

1. MSCA-budjetin vahvistaminen tulevassa puiteohjelmassa

- **Unifi kannattaa budjetin vahvistamista, joskin rahoituksen painopisteistä voidaan todella keskustella vasta, kun kokonaisbudjetti on tiedossa.** Laadukkaat ja houkuttelevat tutkijanurat ovat olennaisessa roolissa 3% T&I-tavoitteeseen pääsyssä. Marie Skłodowska-Curie-toimia on vahvistettava EU:n lippulaivaohjelmana eurooppalaisten ja maailmanlaajuisten osaajien houkuttelemiseksi ja säilyttämiseksi. MSCA-rahoitus on keskeinen väylä tutkijoille, esimerkiksi ERC-rahoitukseen. Lisäksi esim. Doctoral networks on ainutlaatuinen ohjelma, joka mahdollistaa uusien, nousevien tutkimusalojen sekä huippuosajien synnyn.
- Ohjelman tulee tukea tutkijakoulutusta tutkimuksen ja liikkuvuuden avulla, edistää tutkijoiden urakehitystä kaikissa vaiheissa, tarjota mahdollisuuksia laadukkaalle tutkimukselle alasta riippumatta sekä tukea tieteidenvälistä ja sektorienvälistä tutkimusyhteistyötä.

- **MSCA-ohjelman tulisi jatkossakin tukea tutkijoiden liikkuvuutta ja urakehitystä FP10-ohjelmassa. MSCA-toimia ei missään nimessä tule siirtää toiseen ohjelmaan, kuten Erasmus+:aan. Vaikka MSCA-hankkeisiin sisältyy koulutusosio, ne ovat pohjimmiltaan tutkimushankkeita ja niiden tulisi pysyä pilarissa 1.**

2. MSCA Choose Europe: Mahdolliset haasteet ja mahdollisuudet

Heitorin raportti ehdottaa 'Choose Europe' -aloitteen muodossa eurooppalaisten nuorten tutkijoiden urien houkuttelevuuden parantamista yhteisrahoitteisella 5-vuotisen postdoc-positiolla, jossa rekrytoiva organisaatio sitoutuu avaamaan vakinaisen position EU-rahoituksen loppuvaiheessa. Tätä ajetaan pilotoitavaksi Horisontti Euroopan viimeisessä työohjelmassa pidentämällä olemassa olevaa MSCA COFUND -ohjelman postdoctoral ohjelman kestoja 2-3 vuodelle niin, että fellowshipin kokonaiskesto olisi 4-6 vuotta. Tietyvästi aloite on laadittu erityisesti houkuttelemaan huippututkijoita Eurooppaan ja/tai jäämään Eurooppaan.

- Unifi pitää varovaisen positiivisena aloitteen tavoitetta pidentää postdoc position kestoja, mutta on tärkeää varmistaa, että kriteerit ovat selvät. Position avaamisen tulisi perustua määrättyihin kriteereihin, kuten tieteelliseen aktiviteettiin ja täydentävän rahoituksen hakemiseen, sekä kunkin maan työlainsäädäntöön ja rekrytointikäytäntöihin. Alan määrittelyssä pitäisi myös varmistaa, että tieteenalan ja yliopiston autonomia valinnassa säilyy.

3. Ehdotus vahvistaa ERC:tä (suurempi budjetti ja autonomian säilyttäminen) tulevassa puiteohjelmassa

Draghin ja Heitorin raporteissa ehdotetaan, että ERC:n budjetti tulisi kaksinkertaistaa tulevassa puiteohjelmassa. Euroopan parlamentin ITRE-valiokunnan raporttiluonnos ehdottaa, että EIC ja ERC osuus olisi yhteensä 50% tulevasta FP10-kokonaisbudjetista.

- **ERC tulee jatkossakin olla itsenäinen ja autonominen, ja toiminnan tulee edelleen perustua bottom-up yhteistyöhön**
- Puiteohjelman budjetti tarvitsee massiivisia lisäinvestointeja (kaksinkertainen budjetti) ja kaikkien osioiden budjettien tuplaamista. Unifi tukee ERC:n vahvistamista autonomian säilyttämisen näkökulmasta.
- Unifi tukee esitystä, jolla lisätään korkealaatuisen perustutkimuksen rahoittamista ja ERC on siihen keskeinen instrumentti. ERC:n budjetin nostamiseen FP10-kokonaisbudjetista suhtaudumme positiivisesti, mutta rahoituksen painopisteistä voidaan todella keskustella vasta, kun kokonaisbudjetti on tiedossa.

4. Draghin raportin ehdotus: ERC for Institutions

"ERC-I should build on the high number of well-established European research institutions that rank in the middle to high tiers of the global distribution and propel some of them to the very top of academic excellence. ERC-I could promote excellence and research, also by leveraging the European University Alliances. Because institutions progress slowly, funding should be committed over a relatively long-term horizon. Funding commitments for ERC-I should be subject to conditions and formal revision. Access to the programme should be open on a recurrent, competitive basis. Although the objective of the programme is to push

academic and research institutions, the ERC-I should fund specific research units (e.g. a research centre, a lab or a whole department)”

- Unifi suhtautuu ehdotukseen suurella varauksella. Uusi instrumentti ei saisi vähentää ERC:n yksilöavustusten budjettia.
- Keskittyminen "vakiintuneisiin eurooppalaisiin tutkimuslaitoksiin, jotka sijoittuvat globaalin jakauman keskitasolle tai korkeammalle" jättää huomiotta erinomaisuuden taskut organisaatioissa, jotka eivät vielä kokonaisuudessaan ole vaadituilla tasoilla

5. Euroopan Parlamentin ITRE-valiokunnan raportin maininta kehittää puiteohjelman tukemana eurooppalaisista yliopistoalliansseista ”European Scientific Institutions”

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/ITRE-PR-765325_EN.pdf

- Unifi ei tue aloitetta.
- On selvää, että yliopistoallianssit tarvitsevat tukea kehittääkseen kaikkia kolmea yliopistojen päätehtävää myös allianssitasolla: tutkimusta, koulutusta sekä yhteiskunnallista yhteistyötä ja vaikuttavuutta. Toistaiseksi keskeinen rahoitusmekanismi on perustunut melko lyhytaikaiseen Erasmus+ -rahoitukseen, joka tukee vain osittain korkeakouluilta/alliansseilta odotettua toimintaa, ja capacity building -horisonttirahoitukseen. Tarvitaan jatkuvuutta ja resursseja vakiinnuttaa capacity building pilottien oppeja. Tutkimusintensiivisille alliansseille tutkimusyhteistyön vahvistaminen on keskeinen tavoite. Samalla kilpailtua tutkimusrahoitusta ei haluta ohjata alliansseille korvamerkityksi rahoitukseksi, sillä se ei palvelisi Euroopan tieteen ja kilpailukykyyn kehitystä. Tutkijoiden tulee pyrkiä tekemään yhteistyötä laadun, uudistamisen ja innovaation pohjalta, ei institutionaalisesti määriteltynä.
- Alliansseja on yli 60 ja ne ovat keskenään hyvin erilaisia esimerkiksi tutkimusintensiivisyytensä suhteen. Käytettävät instrumentit ja toimintatavat eivät voi olla kaikilla samanlaisia. Profiloituminen ja fokuusoituminen tulisi olla allianssien kehityksessä seuraava vaihe/suunta. Profiloitumisen kautta allianssien diversiteetti ja vahvuudet saadaan paremmin esille.
- Yliopistoallianssien tavoite on purkaa yhteistyön esteitä olemassa olevien instituutioiden välillä ja hyödyntämään täydentäviä vahvuuksia. Jos niistä tehdään eurooppalaisia tiedeinstituutteja, herättää tämä huolta jäykkien superrakenteiden luomisesta.

5. Yksinkertaistaminen, ohjelman toimeenpanon tehostaminen ja hakijan taakan vähentäminen

1. Heitorin raportin ehdotus uudistaa 2 pilarin hallintorakenteita, strategista ohjausta, toimeenpanoa ja seuranta kahden uuden neuvoston Industrial Competitiveness and Technology Council ja Societal Challenges Councilin muodossa (mallina nykyiset ERC Scientific Council ja EIC Board)
 - Suhtaudumme kahden uuden neuvoston perustamista koskevaan ehdotukseen varovaisesti. Vaikka ajatus on mielenkiintoinen, se saattaa monimutkaistaa rahoitusrakenteita ja aiheuttaa päällekkäisyyksiä. Olemme myös huolissamme siitä, että teollisuuden ja tiedemaailman erottaminen omiksi neuvostoikseen voi johtaa pirstaloitumiseen, hankkeiden siiloutumiseen ja yhteistyön estymiseen. Yleisesti ottaen ajatus kahdesta uudesta neuvostosta, jotka ottaisivat johtavan roolin tutkimuksen ja innovoinnin painopisteiden asettamisessa, voisi olla hyödyllinen, jos sillä korvattaisiin osa nykyisestä hitaasta ja monimutkaisesta puiteohjelmien

hallinnointi- ja painopisteiden asettamisprosessista. Keskeistä on kuitenkin se, miten ja millä profiililla neuvoston asiantuntijat valitaan. Jos tällaisia neuvostoja perustetaan, on varmistettava, että ne edistävät rahoitusohjelmanyksinkertaistamista sen sijaan, että ne lisäävät uuden kerroksen jo ennestään raskaaseen hallintoon ja byrokraatiaan.

- Ohjelman uuden hallintorakenteen pitää kannustaa eikä estää sektorirajat ylittävää yhteistyötä. Teollisuuden kilpailukykyä ja yhteiskunnallisia haasteita ei voida tehokkaasti käsitellä eristyksissä. Nämä ovat kietoutuneita toisiinsa ja vaativat yhteistyötä eri sektoreiden ja tieteenalojen kumppaneiden välillä. On olemassa riski, että jakamalla nykyisen Pilari 2:n strateginen hallinto kahteen erilliseen neuvostoon voi syntyä tarpeettomia siiloja. On myös riski, että teollisuuden kilpailukykyneuvosto saa suuremman vaikutusvallan kuin yhteiskunnallisten haasteiden neuvosto, jos prioriteetteja asetetaan toisiaan vastaan.

2. Komissio ajaa hallinnollista yksinkertaistamista lump sum -rahoituksen käytön laajentamisella.

- Sinänsä malli on kannatettava. Tuemme komission pyrkimyksiä yksinkertaistaa puiteohjelmiasojen hallintaa, ja hankkeiden taloushallintoa. Ideaalisti toimiessaan lump sum tarjoaisi hankkeille joustavuutta ja vähentäisi byrokraatiaa. Lump sumin toimivuudesta hankkeen aikana on kuitenkin kertynyt vasta vähäistä kokemusta ja lump sum -rahoitusmallin laajentaminen nykyisen näyttöön perustuen on ennenaikaista.
- Unifi on huolissaan lump sum -rahoituksen mahdollisista tahattomista kielteisistä vaikutuksista konsortioiden dynamiikkaan. Nykyisessä muodossaan lump sum haittaa erityisesti suurissa yhteistyöhankkeissa, koska riskien minimoimiseksi hanke rakennetaan monien työpakettien ja erillisiä taskien ympärille, mikä taas vähentää hankepartnerien välistä yhteistyötä ja konsortiohankkeista saatavaa lisäarvoa. EARTO on julkaissut selvityksen lump sum -mallin haasteista, joista moni koskee myös yliopistoja: <https://www.earto.eu/wp-content/uploads/EARTO-Position-Paper-on-Lump-Sums-Dashboard-8-January-2024-Final.pdf>
- Lump sum -malli voi myös tuoda mukanaan myös tahattomia taloudellisia riskejä: 1) Lump sum lisää huomattavasti valmisteluun tarvittavia organisaation yleiskustannuksia eli hanke-ehdotuksen valmisteluun käytetään työtä, joka ennen oli osa projektin toteutusta ja hankkeen tukielpoisia kustannuksia. Suurin osa ehdotuksista (80-90%) jää ilman rahoitusta. Näin ollen ehdotuksen valmisteluun käytetty aika menee hukkaan ja aiheuttaa todellisia kustannuksia hakijainstituutioille. 2) Toinen huolenaihe on riski, että edunsaajat jäävät osittain ilman rahoitusta, jos työpakettia ei voida suorittaa syistä, jotka eivät johdu yksittäisestä oikeushenkilöstä/edunsaajasta (yhteisvastuu).
- Lump sum -mallissa tulevien toimien kustannuksista tulee osa ehdotusten arviointia. Tämä voi johtaa budjetin alentamiseen tähtäävään kilpailuun, niin sanottuun "race to the bottom" -ilmiöön, mikä saattaa vaikuttaa kielteisesti "kalliimpien" Pohjoismaiden osallistumiseen ehdotuksiin.

3. Hanketyypit (Research and Innovation Action (RIA), Innovation Action (IA) ja Coordination and Support Action (CSA))

- **Näihin instrumentteihin ei kaivata muutoksia.** Myös niiden tuttuus toimijoille on tärkeää. RIA on yliopistoille erityisen tärkeä hanketyyppi ja myös IA toimii hyvin

- CSA:t jäävät vaikutukseltaan hieman latteiksi. Ne voisivat olla enemmän keskittyneitä rahoitettujen hankkeiden vaikuttavuuden maksimointiin, sekä tuoda tehokkaammin kumppanuuksia mukaan hyödyntämään RIA/IA hankkeissa syntyneitä tuloksia. CSA:t tällä hetkellä eivät ole kovin houkutteleva rahoitusmuoto pienen budjettinsa ja joustamattomuutensa vuoksi, mutta niillä voisi olla isokin vaikutus, jos ne vaan toteutettaisiin ajatuksella.
- Innovaatiot ja uudet ratkaisut nousevat luovuudesta. Unifi ehdottaa uutta tietoa luovalle tutkimusyhteistyölle omaa instrumenttia ”Research Action” (RA). Toimella saataisiin lisättyä puiteohjelman pitkän aikavälin vaikuttavuutta ja vahvistettua Euroopan kykyä ymmärtää tulevia haasteita ja niihin varautumista.

4. Yhteistyöhankkeiden hankekoko (haettava kokonaisbudjetti, konsortion koko, hankkeen kesto yms)

- Yhteistyöhankkeita on nyt hyvin eri kokoisia heijastaen erilaisia call-teksteissä määriteltyjä hankekohtaisia budjetteja ja tavoitteita. **Yhteistyöhankkeiden monimuotoisuus on rikkaus, joka tulee säilyttää. Tieteellinen laatu tulee säilyttää rahoituksen tärkeimpänä arviontikriteerinä.**
- On tarve lisätä erikokoisten konsortioiden ja hankkeiden tukemista. Tämä voisi tarkoittaa pienempien tutkimushankkeiden erillisiä rahoitushakua, jotka täydentäisivät suurempia konsortioita ja lisäävät hankkeiden ketteryyttä, dynaamisuutta ja vaikuttavuutta. Tähän tarkoitukseen tarvitaan hakua, joissa rahoitetaan useampia projekteja.
- Yleisesti ottaen konsortioita ei tulisi paisuttaa liian suuriksi.
- Pitäisi mahdollistaa myös pidemmät, esim. 5-vuotiset hankkeet.
- Hakutekstin vaatimuksia tulee kohtuullistaa pienten budjettien kohdalla. Nyt hakutekstit ja budjetit eivät aina kohtaa ja hankkeissa voi olla hyvin suurta vaihtelua konsortion koon ja esim. toteutettavien pilottien tai demojen suhteen. Euroopan komissio voisi analysoida saatavilla olevia tietoja tunnistaakseen tekijät, jotka kriittisesti vaikuttavat hakemusten ja hankkeiden tavoitteiden saavuttamiseen. Jos tällaisia kriittisiä tekijöitä tunnistetaan, komission tulisi 1) tiedottaa asiasta yhteisölle ja hakijoille laajasti, 2) tarjota räätälöityä apua hankkeille ja 3) harkita vaativansa, missä tarpeellista, laajaa projektinhallinnan osaamista koordinoivalta laitokselta.